

กลยุทธ์งานวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงได้จัดทำกลยุทธ์งานวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2559 – 2563) ขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักวิจัยดำเนินงานวิจัยภายใต้กรอบของแผนกลยุทธ์ ซึ่งคณะกรรมการของสถาบันมีมติเห็นชอบแผนกลยุทธ์งานวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2559-2563) เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2558 งานวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้สนับสนุนงานโครงการหลวงและขยายผลงานโครงการหลวงเพื่อการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน เพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความมั่นคงด้านอาหาร และสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การวิจัยเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหาร

เป้าประสงค์

ชุมชนบนพื้นที่สูงเกิดความมั่นคงทางด้านอาหาร โดยมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตพืชอาหาร และการศึกษาระบบการปลูกพืชอาหารที่เหมาะสมกับสภาพบนพื้นที่สูง

แนวทางการวิจัยที่สำคัญ ได้แก่

1. การวิจัยเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารของชุมชนบนพื้นที่สูง
2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูแหล่งอาหารของชุมชนและความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนองค์ความรู้ในการเพิ่มผลผลิตพืชอาหาร
2. ระบบการปลูกพืชอาหารที่สำคัญ
3. จำนวนชนิดพืชท้องถิ่นที่สูญหายหรือขาดแคลนในชุมชนได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์

กลยุทธ์ที่ 2 การวิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของผลผลิตเกษตร

เป้าประสงค์

องค์ความรู้ของโครงการหลวงได้รับการพัฒนาต่อยอดและนำไปทดสอบในพื้นที่สูงอื่นๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานวิจัยเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการผลิตพืชและสัตว์ รวมทั้งลดต้นทุนการผลิตตลอดโซ่อุปทาน การปรับปรุงหรือคัดเลือกพันธุ์พืช-สัตว์ที่สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ดี ตลอดจนงานการศึกษาพืชท้องถิ่นเพื่อสร้างความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ในระดับชุมชน

แนวทางการวิจัยที่สำคัญ ได้แก่

1. การสนับสนุนงานวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ของโครงการหลวง
2. การนำองค์ความรู้ของโครงการหลวงไปทดสอบในพื้นที่สูงอื่นๆ
3. การวิจัยเพื่อหาชนิด/พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่สามารถปรับตัวได้ดีกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง
4. การวิจัยและพัฒนาชนิดและพันธุ์พืชท้องถิ่นเพื่อสร้างความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ในระดับชุมชน

ตัวชี้วัด

1. จำนวนโครงการ/องค์ความรู้ของโครงการหลวงที่ได้นำไปวิจัยต่อยอด/ทดสอบในพื้นที่สูงอื่นๆ
2. ชนิด/พันธุ์พืช-สัตว์ที่สามารถปรับตัวได้ดีกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง
3. ชนิดและพันธุ์พืชท้องถิ่นเพื่อสร้างความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ในระดับชุมชน

กลยุทธ์ที่ 3 การวิจัยเพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์

ชุมชนสามารถอยู่อาศัยกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน โดยเน้นการวิจัยเพื่อศึกษา รวบรวม ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมจากความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่นบนพื้นที่สูง ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

แนวทางการวิจัยที่สำคัญ ได้แก่

1. การวิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิตและผลิตภัณฑ์ชีวภาพ
2. การศึกษาระบบการปลูกพืชที่เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง
3. การวิจัยเพื่อฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อม
  - การศึกษาความอุดมสมบูรณ์ของดินในระดับชุมชน
  - การศึกษาชนิดไม้ท้องถิ่นและการใช้ประโยชน์เพื่อการปลูกป่าชาวบ้าน
4. การวิจัยและพัฒนาชุมชนโครงการหลวงเพื่อเป็นต้นแบบของการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด

1. เกษตรกรมีปัจจัยการผลิตที่สามารถนำไปใช้ทดแทนสารเคมีเกษตรสำหรับการปลูกพืชบนพื้นที่สูง
2. จำนวนผลิตภัณฑ์จากความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในระดับชุมชน/เชิงพาณิชย์
3. ระบบการปลูกพืชที่เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง
4. องค์ความรู้ในการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินบนพื้นที่สูง
5. ชนิดไม้ท้องถิ่นที่เหมาะสมสำหรับการส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ประโยชน์
6. ชุมชนต้นแบบของการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 4 การวิจัยเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์

สนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการศึกษาวิจัยถึงการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบในด้านต่างๆ ที่มีต่อชุมชนบนพื้นที่สูง เพื่อหาแนวทางหรือเตรียมการรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

แนวทางการวิจัยที่สำคัญ ได้แก่

1. การวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาชุมชนบนฐานของทุนท้องถิ่น
2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างกลไกทางสังคมให้สามารถพึ่งพาตนเองภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. การรวบรวม อนุรักษ์ วิจัย และพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างประโยชน์ต่อเศรษฐกิจชุมชน
4. การวิจัยที่นำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาพื้นที่สูง

ตัวชี้วัด

1. จำนวนองค์ความรู้ในการจัดการตนเองของชุมชน
2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อวางแผน/แนวทางในการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงให้มีภูมิคุ้มกันและสามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน
3. จำนวนองค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับการรวบรวม อนุรักษ์ วิจัยและพัฒนาต่อยอดเพื่อสร้างประโยชน์ต่อเศรษฐกิจชุมชน

กลยุทธ์ที่ 5 การศึกษาเพื่อพัฒนาการตลาดสินค้าบนพื้นที่สูงและการสร้างความเข้มแข็งของงานวิจัย เป้าประสงค์

การเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของสินค้าบนพื้นที่สูง และการพัฒนาความเข้มแข็งของระบบงานวิจัย โดยบุคลากรด้านการวิจัยได้รับการพัฒนาให้มีความเป็นมืออาชีพ สามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีบนพื้นที่สูงกับหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศ ตลอดจนการบริหารจัดการองค์ความรู้และทรัพย์สินทางปัญญาจากงานวิจัยเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งงานวิจัยที่นำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาพื้นที่สูง

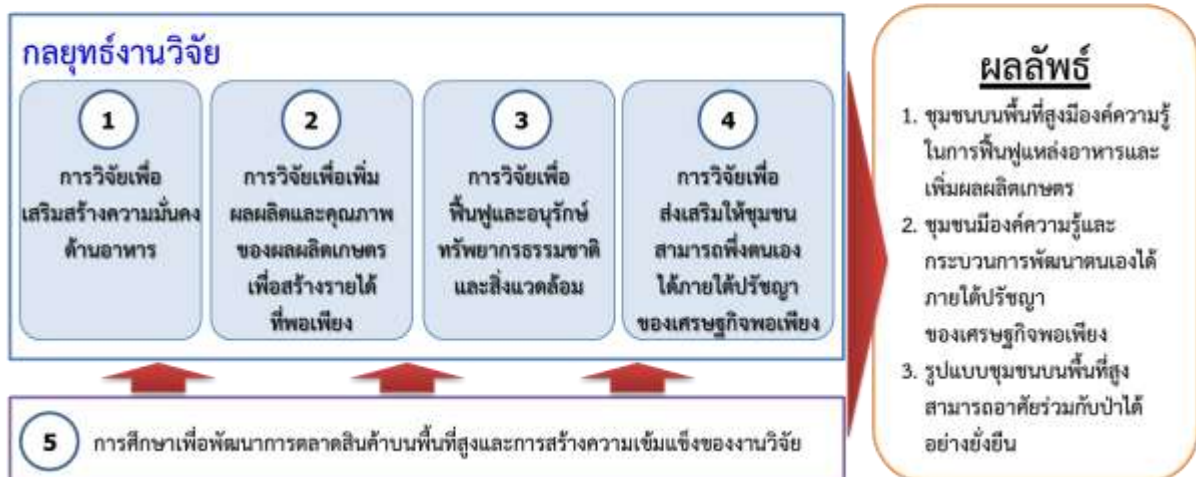
กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่

1. การศึกษาโอกาส ปัญหา และเงื่อนไขทางการตลาดของสินค้าเกษตรบนพื้นที่สูง
2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีบนพื้นที่สูงกับหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศ
3. การจัดการองค์ความรู้และทรัพย์สินทางปัญญาจากงานวิจัย

ตัวชี้วัด

1. แนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของสินค้าบนพื้นที่สูง
2. จำนวนโครงการวิจัย/เครือข่ายความร่วมมือในการแลกเปลี่ยน/ความร่วมมือด้านการวิจัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่สูงกับหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศ
3. ร้อยละขององค์ความรู้จากผลงานวิจัยที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์
4. จำนวนผลงานวิจัยที่มีการยื่นขอจดทรัพย์สินทางปัญญา
5. ร้อยละของบุคลากรด้านการวิจัยได้รับการพัฒนาให้มีความเป็นมืออาชีพ

วิสัยทัศน์ของงานวิจัย: มุ่งการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้สนับสนุนงานโครงการหลวงและขยายผลงานโครงการหลวงเพื่อการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

ภาพแผนกลยุทธ์งานวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)